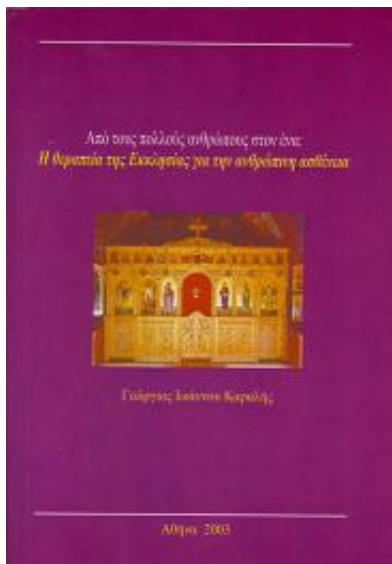

Από τους πολλούς ανθρώπους στον ένα: Η θεραπεία της Εκκλησίας για την ανθρώπινη ασθένεια (Γεώργιος Καραλής, Διευθυντής του περιοδικού "Ορθόδοξη Ιταλία")

Categories : [BIBΛΙΑ](#)

Date : Δεκεμβρίου 18, 2006

(Έκδοσις Ι.Ν. Αγ. Παντελεήμονος Ιλισσού, τηλ. 210 9236191)

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1ο - Ιατρική και Εκκλησία

Σύνοδοι της Εκκλησίας

Μυστήρια, προφήτες, απόστολοι, επίσκοποι και Πατέρες

Κεφάλαιο 2ο - Η νόσος του ανθρώπου

Η ζωή "κατά φύσιν"

Η ζωή "παρά φύσιν"

Ορισμός της νόσου του ανθρώπου

Κεφάλαιο 3ο - Συνέπειες

Υπερτροφία της νόησης

Υπερτροφία των προσωπικών σχέσεων

Κεφάλαιο 4ο - Η θεραπεία

Αποδοχή της νόσου

Η Κάθαρση

Φωτισμός

Δοξασμός (θέωση)

Κεφάλαιο 5ο - Γενικά συμπεράσματα

Θρησκεία και επιστήμη: για μια άλλη σχέση

Ένας αόρατος άνθρωπος μπορεί να αλλάξει τον κόσμο

Εκκλησία του Θεού ή θεσμοθετημένη Εκκλησία;

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από την εποχή του Descartes μέχρι σήμερα στόχος όλων των περί ανθρώπου μελετών παραμένει η επίτευξη ενός ορισμού, η ανακάλυψη μιας θεμελιώδους αφετηρίας, ο εντοπισμός κάποιου "κέντρου", που θα επέτρεπε όσο το δυνατόν πληρέστερη κατανόηση του ανθρώπινου φαινομένου.

Αναπόφευκτα -λόγω του προσανατολισμού που είχε αποκτήσει απ' τον μεσαίωνα ήδη η Χριστιανική Ευρώπη- κάθε σπουδή του ανθρώπου ώφειλε ν' ακολουθή αναλυτική μέθοδο, προσδιορίζοντας σχολαστικά την διαφορά μεταξύ ουσίας και συμβεβηκότος (Essentia-accidens) και κάθε ορισμός προσπαθούσε να σημάνει την ουσία εκείνου του πράγματος που προσπαθούσε να "ορίσει".

Ακριβώς αυτή η αναλυτική μέθοδος δημιούργησε πολύ περισσότερα προβλήματα απ' όσα προσπαθούσε να λύσει, αφού ορίζοντας τον άνθρωπο κατά οποιοδήποτε τρόπο, αναγκαστικά άφηγε έξω, από τον ορισμό κάθε τι που κατά την κρίση του μελετητού δεν ήταν ουσιώδες, αφετηριακό ή επαρκώς κεντρικό.

Έτσι, φθάσαμε σε τέτοια πολλαπλότητα ορισμών, ίσων αριθμητικά προς το πλήθος όσων αποπειράθηκαν να τους διατυπώσουν.

Και κάθε ορισμός είναι ανεπαρκής, εν όσω προσπαθεί να περιορίσει τον άνθρωπο μόνο σε ό,τι θεωρεί ως ουσιώδες.

Χρειάστηκαν πολλοί αιώνες μέχρις ότου οι περί ανθρώπου "ειδικοί" αντιληφθούν το ανεπίτευκτο των προσπαθειών τους και αναγνωρίσουν τον ασύλληπτο χαρακτήρα της ανθρώπινης πραγματικότητας. Χρειάστηκε η συμβολή πολλών επιστημών μέχρις ότου φθάσαμε σ' αυτή την επίγνωση, κυρίως των θετικών, όπως η Φυσική και η Βιοχημεία. Και βέβαια στην επίγνωση αυτή έφθασαν πρώτοι όχι οι μοντέρνοι θεολόγοι, αλλά οι πυρηνικοί επιστήμονες, ανακαλύπτοντας π.χ. ότι πολλά σωματίδια που σχηματίστηκαν κατά την πρωταρχική στιγμή της δημιουργίας (Big Bang) του σύμπαντος διατηρούνται ακόμη στο DNA του ανθρώπου (human genome), ή ότι η γονιδιακή κληρονομικότητα προσδιορίζει αποφασιστικά τον σχηματισμό της κάθε ανθρώπινης υπόστασης (δηλ. τον σχηματισμό προσωπικότητας).

Αλλ' ήταν άραγε οι πρώτοι;

Από ιστορικής απόψεως φαίνεται ότι τους είχαν προλάβει, και σ' αυτό, οι Πατέρες της πρώιμης χριστιανικής περιόδου. Ο Γρηγόριος Νύσσης π.χ. είχε τονίσει με εκπληκτική ενάργεια στο έργο του Περί κατασκευής Ανθρώπου (De Opificio Hominis) δύο συγκλονιστικής σημασίας σημεία:

α) ότι είναι ασύλληπτη η ανθρώπινη φύση ακριβώς επειδή έχει κτισθή κατ' εικόνα της ασυλλήπτου Θείας Φύσεως και β) ότι θα ήταν τραγικό λάθος να υποθέση κανείς πως η Θεία Εικόνα (το κατ' εικόνα Θεού) είναι δυνατόν να εντοπισθή σε κάποια επί μέρους περιοχή του ανθρώπινου είναι (π.χ. στην υπόσταση, στην ψυχή, στον νου, στο σώμα). Αντιθέτως "δι' όλης της φύσεως διήκει" [PG44, 185 CD] διαπερνά πέρα ως πέρα ολόκληρη την ανθρώπινη πραγματικότητα, η οποία δεν νοείται ως ατομική, αλλ' ως το σύνολο των ανθρωπίνων όντων απ' αρχής της δημιουργίας μέχρι τέλους της ιστορίας.

Ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής ήλθε αργότερα να πρόσθεση ότι μόνον η ένωση και ταύτιση όλων των ανθρωπίνων όντων με τον Θεό κατά τον μέλλοντα αιώνα θα επιφέρει πλήρη γνώση τόσο της ουσίας των όντων όσο και του τρόπου υπάρξεώς των και του σκοπού για τον οποίο κτίσθηκαν, κατά τόσο απόλυτο τρόπο, ώστε θα κορεσθή ολοκληρωτικά η ανθρώπινη επιθυμία προς γνώσιν των κτισμάτων, ενώ θα παραμείνη ακόρεστος και ατελεύτητος η μέθεξις όλων των ανθρώπων στην γνώση του Θεού [PG.91, 1077AB].

Με βάση, λοιπόν, τόσο την Πατερική εμπειρία, όσο και την σύγχρονη επιστημονική Πείρα, δεν είναι δυνατόν πλέον να περιορίζουμε τον άνθρωπο στα όρια των ατομικών υποστάσεων, ούτε βέβαια να τον ορίζουμε ως πρόσωπο, γιατί αυτό αποδείχθηκε ανεπίτρεπτος κατακερματισμός της ανθρώπινης πραγματικότητας, η οποία παραμένει ενιαία και απέραντη κατά φύσιν, παρά τους περιορισμούς που επιβάλλει επάνω της ο χωροχρόνος. Και μολονότι ο άνθρωπος παραμένει αδιανόητος εκτός τόπου χρόνου και ατομικότητας, εν τούτοις η συμπερίληψη Αριστοτελικών κατηγοριών (τόπου, χρόνου και σχέσεως), μέσα στην ανθρώπινη φύση σκιάζει μάλλον, αντί να φωτίζει την ανθρώπινη πραγματικότητα ακριβώς επειδή την σχετικοποιεί εντελώς ανάλογα με τον τρόπο που η θεωρία του Einstein σχετικοποιεί την φυσική πραγματικότητα. Και μολονότι η σχετικότητα είναι προς το παρόν αναγκαία συνθήκη όλων των κτισμάτων, εν τούτοις όσα κτίσματα προορίζονται να διαιωνισθούν στην ολότητά τους, αυτά μυστηριωδώς διαθέτουν ήδη και άλλη διάσταση που τα συνδέει αδιαλείπτως με τον Δημιουργό τους [Λουκ. 20, 28] και γι' αυτό δεν θα υπόκεινται πλέον στους νόμους της σχετικότητας απ' ότου ενωθούν με τον κτίστη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο άνθρωπος δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθή ως σχέσις, να υπαχθή δηλαδή ολοκληρωτικά στην Αριστοτελική κατηγορία του "προς τι", όχι μόνον διότι πρόκειται να διαρκέση "ασχέτως" δηλ. ακόμη και όταν ο χώρος και ο χρόνος θα έχουν εκλείψει, αλλά πρωτίστως και κυρίως, επειδή έχει προορισθή να ταυτισθή απόλυτα με τον Δημιουργό του χωρίς να χάση την ιδιότητα του κτίσματος, όπως ακριβώς και ο Θεός δεν έχασε την θεότητα και ακτιστότητά Του όταν ταυτίσθηκε εν Χριστώ απόλυτα με τον άνθρωπο.

Προς την κατεύθυνση αυτή της αληθείας φαίνεται να βαδίζη ανεπίγνωστα η

σύγχρονη ανθρωπολογική έρευνα. Η σπουδή των ανθρωπίνων γονιδίων κατευθύνει την σκέψη των ερευνητών σε μια τόσο καθολική σύλληψη της ανθρώπινης πραγματικότητας, ώστε οι φιλοσοφικές διακρίσεις μεταξύ ουσίας, και συμβεβηκότος, φύσεως και υπάρξεως, σχέσεως και ελευθερίας, έχουν χάσει οριστικά κάθε νόημα. Δεν είναι δυνατός πλέον ο επιμερισμός της ανθρώπινης πραγματικότητας σε πρωτεύοντες και δευτερεύοντες τομείς. Η κάθε λεπτομέρεια έχει αποκτήσει κολοσσιαία βιολογική σημασία και η πολλαπλότητα των βιολογικών διαφοροποιήσεων, αποκαλύπτει πειστικά μιαν αρχέγονη απλότητα, μια πρωταρχική κοιτίδα ολικής αλήθειας.

Ο άνθρωπος, δημιουργήθηκε ενιαίος και αδιαίρετος κατά φύση, ώστε να εικονίζει έτσι, τον Άκτιστο και Ένα Δημιουργό. Και όπως ακριβώς οι Τριαδικές διακρίσεις δεν διαιρούν τον Ένα Θεό σε πολλούς, έτσι και η πολλαπλότητα των ανθρωπίνων υποστάσεων αδυνατεί να κατατμήσει την μία και μοναδική κατ' εικόνα Θεού φύση σε πλήθος υποστατικών εικόνων. Η ανθρωπότητα διατηρεί έτσι απaráλλακτα την ταυτότητά της ομοούσιο και αδιάσπαστη, έτοιμη ν' αφομοιωθή με το Αρχέτυπό της μόλις Εκείνο φανερωθή... (Κολοσ. 3, 4) PG. 91,1069b10761).

Αυτήν ακριβώς την αδιάρρηκτη ενότητα όλων των ανθρώπων μεταξύ των ανεξαρτήτως τόπου, χρόνου και ατομικών διαφορών, έχουν αρχίσει να προδίδουν τα σύγχρονα εργαστήρια βιολογικών ερευνών (laboratories) χαρτογραφώντας τον πανανθρώπινο (D.N.A) διπλό έλικα που αυτό-επαναλαμβάνεται αδιάκοπα και παραλλαγμένα στο κάθε ανθρώπινο άτομο, υποδηλώνοντας εναργέστατα την ύπαρξη ενός πρωταρχικού και απαραλλάκτου Αρχετύπου και δικαιώνοντας για άλλη μια φορά τον Γρηγόριο Νύσσης, που είχε διακηρύξει: "Ιησούς Εστίν εν αρχετύπω, ο ημείς γινόμεθα" αλλά και τον Γρηγόριο Παλαμά που είχε τονίσει "ουκούν και η απ' αρχής παραγωγή του ανθρώπου δι' Αυτόν Κατ' εικόνα πλασθέντος του Θεού, ίνα δυνηθή ποτέ χωρήσαι το Αρχέτυπον" (Ομιλία 60,20).

Έχει εξαιρετική σημασία λοιπόν το ότι ένας γιατρός, εξοικειωμένος με τη σύγχρονη Βιολογία, γράφει την παρούσα μελέτη Χριστιανικής Ανθρωπολογίας και όχι ένας Θεολόγος, αμήτηος στα ρεαλιστικά δεδομένα των Βιολογικών μετρήσεων.

Ο Γεώργιος Καραλής δεν γράφει για να καταλήξει έκθαμβος σε απλή ομολογία αγνωσίας του ανθρώπινου μυστηρίου όπως ο Alexis Carrell, "(L' Homme cet inconnu) ούτε για να "πνευματοποιήσει" την θεωρία της εξελίξεως των όντων όπως, ο Teilhard der Chardin καταργώντας την θεμελιώδη διάκριση μεταξύ κτίσεως και ακτίστου. Αγωνίζεται ν' αποδείξει, με τα κριτήρια των πρώιμων Χριστιανών Θεολόγων την απλή και πανανθρώπινη αλήθεια ότι ο άνθρωπος κτίσθηκε εξ αρχής ικανός να παραμένη αναμάρτητος και ποτέ δεν απώλεσε αυτή την φυσική του ικανότητα. Σε πλήρη αντίθεση προς ηθικάζοντες θεολόγους όλων των χριστιανικών αποχρώσεων ο συγγραφέας δεν αγνοεί τις βιολογικές ρίζες της αμαρτωλότητας που απορρέει απ' την θνητότητα και γι' αυτό δεν αποδέχεται την ανθρώπινη αδυναμία και ασθένεια ως φυσικές ιδιότητες του ανθρώπου, γιατί έτσι θα κατηγορούσε απροκάλυπτα τον ίδιο τον Δημιουργό ως εισηγητή κάθε είδους ανικανότητας, ατέλειας και κακίας μέσα στην ίδια Του την δημιουργία -ώστε να είναι δυνατή η αμφισβήτηση ακόμη και της

φυσικής Του Αγάπης και άπειρης Αγαθότητος- κατηγορία που του έχει ήδη απαγγελθεί ανεπίγνωστα αν και πολύ φιλοσοφημένα απ' τον Αυγουστίνο και έχει υιοθετηθεί έκτοτε για την χρησιμότητά της τόσο από την Ανατολική όσο και την δυτική χριστιανική παράδοση, σε βαθμό που δεν ενοχλεί πια κανένα. Εντελώς αντίθετα στην παρούσα μελέτη η σωτηρία του ανθρώπινου γένους στην ολότητά του δεν εκλαμβάνεται ως απαλλαγή απλώς απ' την βιολογική αμαρτωλότητα του DNA ή ως αποφυγή κάποιας φαντασιακής τιμωρίας, αλλ' ως άνοδος της κατ' εικόνα Θεού φύσεως προς το Αρχέτυπο Κάλλος της και ταύτισή της με Αυτό "ου νυν έχει την έφεσιν" (Γρηγ. Θεολόγος) και ασφαλώς μια τέτοια θεώρηση προϋποθέτει ότι ο άνθρωπος είναι Ένας και αδιαίρετος -όχι πολλοί- ακριβώς επειδή μία και μοναδική είναι και η Εικόνα της οποίας είναι φορέας κατά φύσιν. Θεραπεία λοιπόν του Ανθρώπου δεν μπορεί να σημαίνει τίποτ' άλλο από αποκατάσταση της Εικόνας στην αρχική ακεραιότητά της ώστε να μπορεί ν' αποδοθή ως Εικόνα εκεί που όντως ανήκει, όπως και το νόμισμα με ακέραιη την εικόνα και επιγραφή του Καίσαρος ανήκει στον Καίσαρα και οφείλει να αποδοθή μόνον σ' αυτόν (Ματθ. 22, 21).

Αλλά προκειμένου να διεκδικήσει την δική του Εικόνα ολόκληρη ή ακέραιη, ο Χριστός δεν είχε βέβαια ανάγκη απ' την βοήθεια κανενός: ούτε Εκκλησίας, ούτε μυστηρίων, ούτε καν οιασδήποτε "Χάριτος". Αποτελεί προαιώνιο Βουλή Του ν' αποκτήσει ολοκληρωτικά ό,τι ανέκαθεν Του ανήκε, και γι' αυτό είναι Σωτήρ του κόσμου και όχι μέρους μόνον του κόσμου, αφού δεν πρόκειται να χάσει ούτε ένα απ' όσα έχει κτίσει κατ' Εικόνα Του.

Δικαιολογημένα λοιπόν αποκαλείται από τον Άγιο Μάξιμο "ο Πάντως πάσιν ενωθησόμενος". Θεραπεία λοιπόν του ανθρώπου είναι η προαιρετική προετοιμασία για την αναγκαστική αυτή Ένωση.

ΜΑΞΙΜΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ PETERHOUSE CAMBRIDGE

Σύντομο βιογραφικό συγγραφέα

Ο Γεώργιος Ιωάννου Καραλής γεννήθηκε στην Ελλάδα, στον Βόλο της Μαγνησίας, έχει πτυχίο Ιατρικής και Χειρουργικής του Πανεπιστημίου της Γένοβας Ιταλίας, πόλη στην οποία διαμένει και εργάζεται. Είναι βαθύς γνώστης των Ευαγγελικών Κειμένων και των έργων των Πατέρων της Εκκλησίας. Προσκαλείται συχνά, σε όλη την Ιταλία, σε σεμινάρια, διαλέξεις και πνευματικές συγκεντρώσεις με σκοπό τη προώθηση και κατανόηση των Θεολογικών περιεχομένων της ορθόδοξης παράδοσης και των Πατρολογικών κειμένων. Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο τρίτης ηλικίας στην Γένοβα, Ελληνική Πατρολογία. Διευθύνει το τριμηνιαίο Ορθόδοξο περιοδικό "[Ορθόδοξος Ιταλία](#)", καθώς και τη σειρά "Ορθόδοξος Ανατολή" του εκδοτικού οίκου της Ιταλίας "Arunti di viaggio"

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

"Η "Άλλη Όψις" θα ήθελε να ευχαριστήσει τον συγγραφέα του βιβλίου για την παραχώρηση του προλόγου και την άδεια δημοσίευσης που μας έδωσε."